

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва**

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА МАГІСТРІВ

Програма і методичні рекомендації до проходження

для студентів економічного факультету

8.051 - „Магістр з економіки підприємства”

Ужгород - 2020

Педагогічна практика магістрів. Програма і методичні рекомендації до проходження. Для студентів економічного факультету 8.051 - „Магістр з економіки підприємства” [навч. видання] / Газуда Л.М., Газуда М. В., Готра В.В. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2020. 28 с.
URL:

Укладачі :

Газуда Л.М., д.е.н., професор

Газуда М. В., д.е.н., професор

Готра В.В., д.е.н., професор

Рецензенти:

Шуліко А. О. – голова методичної комісії, кандидат економічних наук, доцент

Колісник Г.М. – доктор економічних наук, професор кафедри обліку та аудиту ДВНЗ „УжНУ”

Відповідальний за випуск: декан економічного факультету, д.е.н., доцент, Сержанов В.В.

Рекомендовано на засіданні кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, протокол № 1 від 28.08.2020р.

Схвалено на засіданні вченої ради економічного факультету ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, протокол № 1 від 28.08.2020 р.

ЗМІСТ

	Вступ.....	5
1.	Мета та завдання практики.....	5
2.	Програма та зміст практики	6
3.	Організація і керівництво практикою.....	8
4.	Оформлення і захист звіту з практики	9
5.	Список рекомендованої літератури.....	10
6.	Додатки.....	12
	Додаток А. Титульна сторінка Звіту про проходження педагогічної практики магістра.....	13
	Додаток Б. Звіт-опис результатів проходження педагогічної практики магістра.....	14
	Додаток В. Взірець оформлення рецензії на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”	15
	Додаток Д. Вимоги до структури, змісту та оформлення відгуку на автореферат дисертації за обраним напрямом дипломної роботи магістра	17
	Додаток Е. Взірець оформлення відгуку на автореферат кандидатської дисертації.....	19
	Додаток Ж. Взірець оформлення план-конспекту практичного (семінарського) заняття.....	22
	Додаток З. Взірець оформлення висновку про проведене заняття іншим студентом.....	24
	Додаток К. Вимоги до структури, змісту та оформлення наукової статті	26
	Додаток Л. Взірець оформлення наукової статті	27
	Додаток М. Критерії оцінювання результатів практики.....	28

Вступ

Педагогічна практика магістрів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми 8.051 - „Магістр з економіки підприємства” для здобуття кваліфікаційного рівня магістра і має на меті набуття ним професійних навичок та вмінь здійснення самостійної педагогічної роботи.

Педагогічна практика студентів освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр” є невід’ємною складовою процесу підготовки магістрів. Педагогічна практика проводиться на навчальній базі випускової кафедри ДВНЗ «УжНУ».

Педагогічна практика здобувачів освітнього ступеню „магістр” охоплює поетапність ознайомлення з навчально-методичною роботою випускової кафедри, сприяє набуттю досвіду з основ викладацької роботи, зокрема проведення навчальних аудиторних занять, уможлиблює реалізацію накопичених знань у процесі навчання у вищому освітньому закладі, їх апробацію в практичному зрізі. Такий підхід є виправданим, оскільки майбутня професійна діяльність магістрів часто має педагогічне спрямування.

Зумовлюється необхідність формування у майбутніх магістрів професійних знань і умінь з метою забезпечення наукового інноваційного пошуку в процесі підготовки інформаційних навчальних матеріалів, передусім для проведення аудиторних занять; узагальнення і застосування підходів стосовно планування програм навчання, проведення семінарів, тренінгів тощо. Водночас у процесі проходження практики у магістрів формується педагогічне мислення, набувається досвід творчої педагогічної діяльності на основі яких окреслюються критерії щодо забезпечення результативності і успішності проведення навчально-виховного процесу. Крім цього, магістри усвідомлюють доцільність у поглибленні і розширенні економічних знань, а педагогічна практика зазвичай виступає мотивуючим фактором до їх примноження.

Таким чином, Програма і методичні рекомендації до проходження педагогічної практики розглядаються як загальні рекомендаційні питання з організації, проходження і звітування за результатами педагогічної практики здобувачів вищої освіти спеціальності 8.051 - „Магістр з економіки підприємства”.

1. Мета та завдання практики

Мета педагогічної практики полягає в оволодінні студентами наукових методів та форм організації навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти, формування, на основі здобутих у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок з метою впровадження їх у навчальний процес та здійснення наукової діяльності; здобуття навичок до перманентного поновлення власних знань їх творчого застосування в практичній діяльності.

Водночас, доцільним є використання набутих знань у процесі вивчення дисципліни „Методика викладання економіки”. Крім цього, у процесі практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану.

Основні завдання педагогічної практики:

- поглиблення теоретико-практичних знань із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих студентами та застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- формування у студентів-магістрів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методів навчання;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- накопичення досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, мотивації до самоосвіти.

Після проходження педагогічної практики **студент повинен:**

знати:

- законодавство України про вищу освіту;
- стандарти вищої освіти в Україні;
- інформаційне і навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців з вищої освіти;
- методи навчальної діяльності студентів і викладачів вищих навчальних закладів;
- зміст навчально-педагогічної, навчально-методичної і виховної роботи викладачів вищих навчальних закладів;
- наукові основи методики викладання дисципліни фахового спрямування у вищій школі;

вміти:

- формувати інформаційний і навчально-методичний матеріал для проведення лекційного й практичного заняття, застосовувати методи навчання у процесі організації окремого заняття;
- проводити навчальні заняття різного типу, перевіряти контрольні, курсові роботи;
- критично оцінювати навчальне заняття, проведене іншим студентом;
- розробляти дидактичний матеріал до навчальних дисциплін.

2. Програма та зміст педагогічної практики

У процесі проходження педагогічної практики магістри знайомляться із плануванням та організацією навчально-методичного процесу на кафедрі економіки і підприємництва економічного факультету ДВНЗ «УжНУ». Відвідують лекційні, семінарські та практичні заняття викладачів кафедри, беруть участь у позанавчальних заходах кафедри, що проходять у період практики; розробляють план-конспект практичного заняття, відвідують практичне заняття іншого студента, беруть участь в його обговоренні і готують відгук на проведене заняття своїх колег.

План проходження педагогічної практики магістранта

Зміст робіт	Кількість робочих днів	
	денна форма	заочна форма
1	2	2
1.Інструктаж з проходження педагогічної практики. Ознайомлення з планом проходження практики.	1	0,5
2.Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують здобуття вищої освіти в Україні та діяльність навчальних закладів усіх рівнів акредитації	1	0,5
3.Ознайомлення з умовами вступу до аспірантури ДВНЗ „УжНУ” (сайт УжНУ) та документами, що регламентують підготовку аспірантів	1	0,5
4.Ознайомлення із змістом і структурою індивідуального плану викладачів кафедри та набуття досвіду його складання	1	0,5
5.Ознайомлення із змістом і структурою методичних розробок кафедри	1	0,5
6.Ознайомлення з Положенням про академічну доброчесність ДВНЗ «УжНУ» та декларацією про академічну доброчесність	1	0,5
7.Написання відгуку на автореферат кандидатської дисертації з економічної тематики	1	0,5
8.Відвідування лекційного заняття студентами-практикантами	1	0,5
9.За результатами відвідування лекційного заняття студента-практиканта підготовка висновку про проведене заняття	1	0,5
10. Розроблення сценарію проведення практичного заняття за визначеною дисципліною і темою	5	1
11. Проведення студентами практичного заняття (з використанням сучасних методів та технологій) та відвідування практичного заняття студента-практиканта	1	0,5
12. За результатами відвідування практичного заняття студента-практиканта підготовка висновку про проведене заняття	1	0,5
13. Підготовка та подання до друку наукової статті з відповідної економічної тематики (стаття повинна вийти з друку до захисту дипломної роботи магістра)	6	2
14. Підготовка та укладання звіту	1	0,5
Всього	6 тижнів (27 робочих днів)	2 тижні (10 робочих днів)

3. Порядок організації і керівництво практикою

Відповідальність за організацію, проведення і контроль педагогічної практики покладається на керівників практики від кафедри. Навчально-методичне керівництво та виконання програм практики забезпечує кафедра.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри, що мають наукові ступені та вчені звання.

Керівник практики перед початком педагогічної практики:

- контролює підготовленість бази практики та до прибуття студента-практиканта проводить разом із старшим лаборантом кафедри відповідні організаційні заходи, пов'язані з підготовкою необхідних дидактичних матеріалів;
- проводить інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки;
- повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі;
- у тісному контакті з науковими керівниками магістерських робіт забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці студентів і проведення з ними інструктажів з охорони праці;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення журналу відвідування студентами занять;
- у складі комісії приймає диференційовані заліки з практики;
- інформує завідуючого кафедрою щодо проведення практики, надає зауваження та пропозиції щодо поліпшення практики студентів.

Студенти при проходженні педагогічної практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та рекомендаціями її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти залік з практики.

4. Оформлення і захист звіту з практики

Результати проходження педагогічної практики студент-магістр оформляє як письмовий звіт обсягом - 35-40 сторінок машинописного тексту. Він повинен мати чітку побудову, логічну послідовність, переконливу аргументацію, доказовість висновків і обґрунтованість аргументацій.

У звіт включаються: титульна сторінка (див. Додаток А; Додаток Б); зміст, де зазначаються назви всіх розділів і підрозділів звіту; список використаних джерел; додатки.

Основна частина звіту ділиться на розділи, перелік і послідовність яких визначаються змістом робочої програми практики.

Всі ілюстрації звіту, крім таблиць позначаються словом „Рис.” і нумеруються послідовно арабськими цифрами в межах розділу. *Наприклад.* „Рис. 1.2”. Схема організаційної структури підприємства. Підписи виконуються під ілюстрацією.

Таблиці нумеруються аналогічно нумерації ілюстрацій. Назва таблиці починається з великої літери і розміщується посередині за словом „Таблиця”.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку над нею пишуть „Продовження таблиці” (із зазначенням номера таблиці).

Ілюстрації і таблиці розміщуються так, щоб їх можна було розглядати без обертання сторінки, або з обертанням сторінки за годинниковою стрілкою, кожний рисунок або таблиця мають бути коротко проаналізовані у тексті звіту і розміщуються після першого посилання на них в тексті.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: перша сторінка – титульний аркуш, друга – зміст і т. д. Наприкінці звіту подається список використаних джерел.

Структура звіту.

1. Титульна сторінка (див. Додаток А)
2. Звіт-опис результатів проходження педагогічної практики магістра (див. Додаток Б).
3. Відгук на автореферат кандидатської дисертації з економічної тематики (див. Додаток В, вірєць – Додаток Д), автореферат додається.
4. План-конспект практичного (семінарського) заняття (див. Додаток Е).
5. Висновок про проведення заняття іншого студента (вимоги до структури та змісту – Додаток Ж).
6. Наукова стаття по темі дипломної роботи магістра (або ж з довільної економічної тематики) згідно вимог ДАК України (Додаток З, вірєць – Додаток К).

Оформлений звіт подається на рецензування керівнику практики. За результатами звіту і відповіді студента на запитання під час захисту практики, виставляється оцінка в екзаменаційній відомості та заліковій книжці студента.

У випадку суттєвих відхилень виконаного звіту від вимог, він повертається для опрацювання. Захист звіту з практики приймає комісія, яка призначається завідувачем кафедри. За результатами захисту виставляється оцінка, яка фіксується на титульному аркуші, у екзаменаційній відомості й заліковій книжці студента. Критерії оцінки результатів практики студентів денної й заочної форми навчання приведені в додатку Л (для студентів заочної форми навчання за 4-х бальною шкалою).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аксьонова О. В. Методика викладання економіки : [навч. посібник]. К. : КНЕУ, 1998. С. 68-84.
2. Балягіна І. А., Богорад М. А., Ковальчук Г. О. Методика викладання економіки : [навч. – метод. посібник для самост. вивч. дисципліни]. К. : КНЕУ. 2003. 341 с.
3. Аксьонова О. В. Методика викладання економіки. URL : <http://nauchim.org.ua/uchebnaja-literatura/pedagogika/34>
4. Балягіна І. А., Богорад М. А., Ковальчук Г. О. Методика викладання економіки. URL : <http://gendocs.ru/v16348/?cc=7>
5. Войнаровська Н. В. Інноваційні методи викладання економіки у сучасних вищих навчальних закладах США. URL : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Voynarovska.php>
6. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: [підручник].К.: КНЕУ, 2004. . 383 с.
7. Мусатов С. Педагогічна комунікація: психологічні витоки та особливості // Освіта і управління. 1999 - № 3, с. 47-53.
8. Активізація навчального процесу у сучасній вищій школі: Метод. огляд / Уклад. Л. А. Якімова. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 32 с.
9. Конспекти лекцій з дисципліни основи менеджменту: URL : <http://10.1.1.66/>
- 10.Методичні вказівки щодо використання на заняттях з „Методики викладання економіки” навчальних програм, розраховані на різні навчальні заклади /Укл. Т. І. Руденко, О. В. Прудська. Кривий Ріг: КЕІ КНЕУ, 2000.
- 11.Нізамов Р.А. Дидактичні основи активізації навчальної діяльності студентів. К.: Вища школа, 1975.

- 12.Базилевич В. Д. Базилевич К. С. Ринкова економіка : основні поняття і категорії : [навч. посіб.]. К. : Знання, 2006. 263 с.
- 13.Економічна теорія : Політекономія : [підручник] / за ред.. В. Д. Базилевича. К. Знання, 2006. 631 с.
- 14.Інноваційний розвиток економіки : модель, система управління, державна політика /за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Федулової. – К. : "Основа", 2005. 552 с.
- 15.Селезньов В. В. Основи ринкової економіки України : [посібник]. К. : А.С.К., 2006. 688 с.
- 16.Острроверхова Н.М. Аналіз уроку. Концепції, методики, технології. К.: «ІНКОС», 2003.

Додатки

Взірець титульної сторінки звіту по пед. практиці магістра

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва**

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

З В І Т

**про проходження педагогічної практики
магістра
денної (заочної) форми навчання з фаху “Економіка підприємства”**

**Керівник практики від кафедри економіки
підприємства**

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Ужгород - 2020

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва**

ЗВІТ- ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ:

За час педагогічної практики зроблено:

1. Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами за навчальними дисциплінами кафедри (вид, обсяг) _____

2. Проведення практичного (семінарського) заняття (назва дисципліни, тема) _____

3. Відвідування заняття іншого студента (назва дисципліни, тема)

За час педагогічної практики підготовлено:

1. План-конспект практичного (семінарського) заняття (назва дисципліни, тема)

2. Відгук про проведене заняття іншим студентом (П.І.Б., назва дисципліни, тема) _____

3. Наукова стаття з економічної тематики _____

Магістрант _____ Дата _____ 20 __ року.

Відгук керівника практики від кафедри _____

Додаток В**Вимоги до структури, змісту та оформлення відгуку на автореферат дисертації за обраним напрямом дипломної роботи магістра**

Написання відгуку на автореферат є одним з основних результатів наукового пошуку магістра. Якість та змістовність відзиву свідчить про глибину опрацювання наукової літератури за обраним напрямом досліджень й вказує на обізнаність магістра з найновішими науковими дослідженнями щодо обраної тематики. Вибір автореферату для написання відзиву передбачає спорідненість тематик наукових досліджень здобувача та магістра з економіки. До звіту як додаток долучається копія автореферату, на який магістром написано відзив. Підібрати автореферат можна у Центральній науковій бібліотеці України імені Вернадського (сайт <http://www.nbuv.gov.ua>, підрозділ **Електронний фонд, підрозділ Електронна бібліотека авторефератів дисертацій**), Парламентській бібліотеці, Бібліотеці імені Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які включені ДАК України до обов'язкового переліку розсилки авторефератів дисертацій.

Магістр на підставі вивчення автореферату дисертації та переліку праць здобувача, визначених як опубліковані за темою дисертації, висвітлює у відгуку такі питання:

- актуальність обраної теми;
- ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації;
- достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації;
- повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації в опублікованих працях;
- важливість для науки й національної економіки одержаних автором дисертації результатів;
- зауваження щодо змісту дисертації;
- висновок щодо відповідності встановленим вимогам.

Структура автореферату дисертації та зміст розділів у відгуку не наводяться.

Визначаючи *актуальність теми*, доцільно відмітити її зв'язок із державними чи галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки й техніки тощо.

Оцінювання обґрунтованості наукових положень дисертації, їх достовірності й новизни повинна бути об'єктивною та відбивати як позитивні, так і негативні сторони дослідження. У процесі обґрунтування магістр повинен зазначити основні проблеми, акцентувати увагу на висновках і рекомендаціях здобувача, відмітити окремі дискусійні положення. Доцільно окреслити значущість дослідження для науки й практики, зазначити можливі шляхи використання результатів наукового пошуку. В цілому магістр повинен подати аналіз змісту дисертації, вказати на її завершеність й викласти зауваження щодо її оформлення.

У разі виявлення окремих порушень стосовно вимог написання дисертаційної роботи магістр повинен це відмітити у відгуку. Позитивне бачення магістра щодо дисертаційного дослідження поданого в авторефераті, потрібно аргументувати у відгуку.

Магістр відповідає за об'єктивність і високу якість підготовленого ним відгуку. У відгуку необхідно відзначити ті результати дисертації, які доцільно використати в науці та практиці.

Відгук повинен бути особисто підписаний магістром.

ВІДГУК

**на автореферат дисертації Піняги Надії Орестівни
на тему “Ефективність використання ресурсного потенціалу
сільськогосподарських підприємств”, представлену на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка
та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)**

В умовах трансформаційних процесів в економіці України важливе значення має результативність функціонування сільськогосподарських підприємств на основі наявного ресурсного потенціалу. Відмічена результативність залежить, передусім, від ефективності використання суб'єктами господарювання природних, матеріальних і трудових ресурсів. Отже, дослідження процесу формування ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств є актуальною тематикою.

З автореферату видно, що дисертантом досліджено теоретико-методичні основи формування та ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств, удосконалено визначення поняття „ресурсний потенціал” як системної сукупності органічно взаємопов'язаних ресурсів та необхідних умов їх раціонального використання, у процесі економічної взаємодії яких реалізується їх інтегральна здатність і досягнення синергетичного ефекту як у сфері виробництва продукції, так і в інших сферах діяльності (с. 6); здійснено розрахунок інтегрального показника грошової оцінки вартості ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств Львівської області (с. 8-9); досліджено динаміку структури інтегрального показника грошової оцінки вартості ресурсного потенціалу (с. 10) та ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств Львівської області (с. 11).

Автором обґрунтовано можливості удосконалення структури ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств, окреслено основні типи сценаріїв реалізації процесу формування і підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу досліджуваних підприємств через: інтенсифікацію використання наявного потенціалу; інтенсифікацію використання наявного потенціалу та інвестування в його формування та інноваційно-трансформативно-структуральний підхід.

Загалом дисертаційна робота Піняги Н. О. є вдало структурованою, зміст розділів є взаємопов'язаним і підпорядкованим меті дослідження. Автором проаналізовано значну кількість статистичних даних і вміло застосовано методи економічного моделювання у процесі дослідження.

Разом з тим, зміст автореферату містить такі зауваження:

1. Думка автора стосовно креативного підходу до структурної моделі формування потенціалу підприємства (с. 6) потребує додаткового пояснення і може бути предметом наукової дискусії.
2. Автору доцільно було здійснити аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу за формами власності суб'єктів господарювання у процесі сільськогосподарського виробництва.

У цілому автореферат дисертації Піняги Надії Орестівни на тему: „Ефективність використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств” за сутністю, достовірністю, ступенем наукової новизни наведених результатів, структурою та оформленням відповідає вимогам щодо написання дисертаційних робіт. Здобувач Піняга Н. О. заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Взірець оформлення план-конспекту практичного (семінарського) заняття

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки і підприємництва**

ПЛАН - КОНСПЕКТ
семінарського (практичного) заняття на тему:

з навчальної дисципліни:

Склав (склала):

Магістрант 1-го курсу
денної (заочної) форми навчання

_____ (прізвище, ініціали)

Перевірили:

Викладач, що забезпечує викладання
дисципліни на кафедрі

_____ (посада, прізвище, ініціали)

Керівник практики від кафедри

_____ (посада, прізвище, ініціали)

Дисципліна: (повністю вказується назва навчальної дисципліни)

Вид заняття: _____

Група:

Дата:

Тривалість заняття: 90 хв.

Час проведення: (пара, час)

Місце проведення: (аудиторія, факультет)

Навчальна мета: Вказати конкретно, які поняття закріплюються, поглиблюються, з якої теми **Виховна мета:** Вказати конкретно

Розвивальна мета: Вказати конкретно

Міжпредметні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які вже вивчалися студентами і є базою для засвоєння навчальної інформації, що виноситься на розгляд даного семінару.

Забезпечувані дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які будуть вивчатися студентами і для яких навчальна інформація, що виноситься на розгляд даного семінару, стане базою для успішного засвоєння.

Навчально-методичне забезпечення заняття

Наочність: (Конкретно вказати: таблиці, схеми тощо, які використовуються на даному семінарі).

Роздатковий матеріал: (Конкретно вказати: таблиці, схеми, тестові завдання, картки контролю і таке ін., що використовується на даному семінарі).

Технічні засоби навчання: мультимедійний екран, діапроектор та ін.

Рекомендована література (Основна та допоміжна - Конкретно вказати: автор, назва, рік видання)

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА (2 - 3 хв.)

- ◆ привітання викладача зі студентами;
- ◆ виявлення відсутніх;
- ◆ перевірка підготовленості групи до заняття.

II. МОТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ (до 5 хв.)

- ◆ Повідомлення теми, мети та завдань.
- ◆ Мотивація вивчення теми (бесіда, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійну спрямованість).
- ◆ Повідомлення плану заняття

III. ОБГОВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПИТАНЬ СЕМІНАРУ (ВИРІШЕННЯ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ) (70 - 75 хв.)¹

Викладач має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної інформації. Розгляд основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення:

- ◆ Вказуємо поетапно *питання (задачі)*, що обговорюються (розв'язуються) під час заняття згідно плану;

- ◆ Зазначаємо конкретно методи, прийоми та *засоби* навчання, що використовуються у процесі обговорення кожного основного питання семінару:

- бесіда (фронтальна, проблемна, дискусія тощо);
- розповідь студента,
- повідомлення;
- виконання індивідуальних завдань;
- виконання практичних завдань;
- узагальнення;
- порівняння та ін.

IV. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ЗАНЯТТЯ (до 5 хв.)

- Коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто).
- Мотивація діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їх роботи.

V. ПОВІДОМЛЕННЯ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ (2-3 хв.).

¹ *Примітка:* при комбінованій формі проведення семінарського заняття **виконання практичних завдань**, що передбачають закріплення теоретичних питань, можна винести в окремий етап заняття. У такому випадку обов'язково проводиться **Інструктаж** щодо їх виконання.

Взірець оформлення висновку про проведене заняття іншим студентом**Висновок про навчальне заняття**

з _____ (назва предмету),
проведеного у

_____ (вказати групу, курс, факультет, навчальний заклад)
магістрантом 1-го курсу _____ форми навчання
Економічного факультету,
спеціальність «Економіка підприємства»

Виконав:

Магістрант 1-го курсу
денної (заочної) форми навчання

_____ (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ ВИСНОВКУ**1. Загальні відомості про навчальне заняття:**

- тема навчального заняття, її зв'язок з попередніми і наступними, місце у відповідному розділі;
- форма, тип навчального заняття, його структура, відповідність темі та поставленій меті;

2. Підготовка викладача до організації навчального заняття: визначення структури, використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного та роздаткового матеріалу.

3. Постановка мети, завдань навчального заняття як кінцевого результату, необхідного для досягнення викладачем та студентами, створення у студентів установки на досягненні мети.

4. Відбір змісту навчального матеріалу, розвиток особистісного ставлення студентів до нього:

- раціональний відбір знань, понять, фактів, що складають основу розвитку умінь, навичок студентів, їх соціального становлення, подальшого навчання;
- спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціального значущих та актуальних для життя студентів, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів;

- відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям;
- стимулювання інтересу студентів до змісту (новизна знань, умінь, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення викладача, науковця);
- інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами і спецкурсами.

5. Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів і їх творче, цілеспрямоване поєднання, активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження.

6. Діяльність викладача:

- ставлення до студентів, наявність позитивної установки;
- стиль діяльності та поведінки викладача, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами;

7. Діяльність студентів:

- ставлення студентів до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;
- ставлення до особистості викладача, вияв до нього.

8. Організація міжособистісної взаємодії студентів та розвиток їхніх взаємин:

- створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;
- застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).

9. Отримання зворотного зв'язку:

- методи, прийоми організації зворотного зв'язку на кожному етапі навчального заняття;
- перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;
- застосування зворотного зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів, мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять;
- об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів;
- мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.

10. Загальний висновок

- рівень досягнення мети та отримані результати, умови, чинники, що сприяли цьому;
- загальні висновки (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять).

Вимоги до структури, змісту та оформлення наукової статті

Як приклад: вимоги до оформлення статей у науковому віснику Ужгородського національного університету, серія "Економіка"

- статті публікуються українською, російською, англійською мовами;
- матеріали статті повинні бути представлені в електронній версії Word, шрифт - Times New Roman, висота букв - 14 pt, відстань між рядками - 1.5 комп'ютерного інтервалу. Обсяг статті - не менше 8 і не більше 16 сторінок;
- поля на сторінці: зліва, справа, зверху і знизу – 20 мм, абзацний відступ – 5 мм;
- будь-яка інформація чи твердження, які наводяться в статті, у т. ч. табличний матеріал, повинні використовуватися з посиланням на джерело її походження. Якщо вони є результатом власного дослідження, їх також необхідно супроводжувати відповідними поясненнями щодо методології отримання даних;
- таблиці та рисунки необхідно розміщувати після першого згадування в тексті
- номери таблиць проставляються зверху у правому кутку напівжирним шрифтом, а назви - по центру також напівжирним шрифтом. Шрифт даних, які містяться в таблиці, повинен бути - 12pt, відстань між рядками - 1 комп'ютерний інтервал;
- назви і номери рисунків подаються внизу по центру напівжирним шрифтом. Рисунки обов'язково мають бути згруповані та подані у форматі А-4 окремим файлом, шрифт – 12 pt.

Структура публікації

- перший рядок зліва – **УДК** – наводиться напівжирними літерами, без відступів та абзаців;
- через один рядок від УДК по центру – **імена авторів** (повністю прізвище, ім'я, по батькові), науковий ступінь та звання, посада та повна назва місця роботи, місто, країна (для іноземних авторів), контактні телефони та електронні адреси; наводиться напівжирними літерами, без відступів та абзаців;
- через один рядок від імен авторів по центру – **назва статті** – наводиться великими напівжирними літерами, без відступів та абзаців;
- через один рядок від назви статті – **анотація** (не менше шести і не більше дванадцяти рядків) та **ключові слова** (не більше десяти) українською мовою – наводиться курсивом, розмір шрифту - 10 pt Italic Times New Roman. Відстань між рядками - 1 комп'ютерний інтервал;
- через один рядок від ключових слів – **текст статті**.

Всі структурні частини статті (на основі вимог Постанови Президії ВАК України від 15.01.2003р. №7- 05.1) мають бути виділені жирним шрифтом:

- **постановка проблеми** у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- **аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- **формулювання цілей статті** (визначення завдання);
- **опис основного матеріалу дослідження** з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- **висновки і перспективи подальших досліджень** у даному напрямку;
- **список використаних джерел.**

УВАГА! У зв'язку із включенням журналу до низки міжнародних бібліографічно-реферативних баз даних, список використаних джерел має складатися з двох блоків: ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ і REFERENCES.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ – джерела подаються мовою оригіналу, оформлені відповідно до вимог ВАК, приклади оформлення бібліографічного опису наведено в Бюлетені ВАК України, №3, 2008 (Форма 23, с. 9-13). У тексті посилання на використані джерела позначаються цифрами в квадратних дужках відповідно до нумерації в списку використаних джерел. Розмір шрифту - 14 pt *Italic Times New Roman*, а відстань між рядками - 1 комп'ютерний інтервал.

REFERENCES – список використаних джерел, транслітерований в латинському алфавіті та перекладений на англійську мову. Розмір шрифту - 14 pt *Italic Times New Roman*, а відстань між рядками - 1 комп'ютерний інтервал. При наявності проблем з оформленням *refereses*, редакція може допомогти у їх вирішенні.

В кінці статті додається авторський реферат статті англійською та російською мовами (авторський реферат статті повинен містити: прізвище та ініціали авторів; назву статті; стислий зміст статті за її структурними частинами (250-350 слів) та ключові слова. Розмір шрифту - 10 pt *Italic Times New Roman*, відстань між рядками – 1 комп'ютерний інтервал, абзацний відступ – 0,5 см. Переклад англійською та російською мовами повинен бути достовірним (не машинним). При наявності проблем з достовірністю перекладу, редакція може допомогти у їх вирішенні.

Крім того, публікації повинні відображати результати дослідження магістерської роботи, або ж тематики економічного спрямування.

Взірець оформлення наукової статті

УДК 338.48

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ, ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

**Микитчук Іван Степанович, магістр з фаху «Економка підприємства»,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**

У статті розглянуто традиційні підходи до управління підприємством, наведено принципи та інструменти управління, здійснено аналіз основних сучасних методів управління підприємствами сфери послуг. Проведено узагальнення основних теорій та шкіль управління підприємством відповідно до їх внеску у науку управління. Визначено сутність, типи та види аутсорсингу, зазначено основні переваги та недоліки застосування аутсорсингу. Досліджено роль управління у підвищенні конкурентноздатності підприємства.

Ключові слова: управління, конкурентноздатність, підходи до управління, принципи та інструменти управління, аутсорсинг, типи та види аутсорсингу, переваги та недоліки аутсорсингу.

Постановка проблеми

....

Аналіз останніх досліджень і публікацій

...

Формулювання цілей статті

...

Опис основного матеріалу дослідження

.....

Висновки та перспективи подальших досліджень

.....

Список використаних джерел

.....

Анотація російською та англійською мовами

.....

Додаток Л

Критерії оцінювання результатів практики

Практика оцінюється за стобальною шкалою. Загальна кількість балів, отриманих студентом при захисті віту практики, переводиться в традиційну оцінку за 4-х бальною шкалою та в оцінку за системою ECTS наступним чином:

Шкала оцінювання результатів практики

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість набраних балів	Оцінка за 4-х бальною шкалою
A	90 - 100	<i>відмінно</i>
B	82- 89	<i>добре</i>
C	74 - 81	
D	64 - 73	
E	60 - 63	<i>задовільно</i>
FХ	35 - 59	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
F	0 - 34	<i>неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

**Критерії оцінювання виконання програми педагогічної практики,
виконаної студентом(кою) _____ курсу _____ групи
Економічного факультету
ДВНЗ «УжНУ» _____ форми навчання**

Дата захисту _____ 20 ____ р

№	Критерії оцінювання	Бали	
		Керівники	Комісія
	<i>Зміст (максимальна кількість балів за кожен пункт 5 балів, стаття – 20 балів, разом - 50 балів)</i>		
1.	Рецензія на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”		
2.	План-конспект практичного заняття за визначеною дисципліною і темою		
3.	Проведення практичного заняття за визначеною дисципліною і темою		
4.	Висновок про відвідане практичне заняття студентом-практикантом		
5.	Оновлені дидактичні матеріали за окремою дисципліною		
6.	Відгук на автореферат		
7.	Наукова стаття		
	<i>Оформлення та організація виконання (до 30 балів)</i>		
8.	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення Звіту (титульний аркуш, звіт-опис, щоденник) (до 8 балів)		
9.	Дотримання графіка проходження практики (до 10 балів)		
10.	Наявність необхідних додатків – (до 12 балів)		
	<i>Захист (до 20 балів)</i>		
11.	Повнота та лаконічність висвітлення ключових аспектів практики (до 10 балів)		
12.	Аргументованість та повнота відповідей на додаткові питання (до 10 балів)		
	<i>Усього балів</i>		
	<i>Підсумкова оцінка за національною шкалою</i>		
	<i>Підсумкова оцінка за шкалою ECTS</i>		
	<i>Підпис членів комісії</i>		